

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การสร้างความเป็นหญิงชายทางสังคม และจริยธรรม		
	ในชุมชนลาหู่ : กรณีศึกษาหญิงลาหู่		
ชื่อผู้เขียน	นางชลดา มนตรีวัต		
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพัฒนาสังคม		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ฉลาดชาย รมิดานนท์	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤจร อธิธิจิระจรัส	กรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ วิระดา สมสวัสดิ์	กรรมการ	
	นายทวิช จตุรพลกัญ	กรรมการ	

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเชิงมานุษยวิทยาว่าด้วยความแตกต่างของมนุษย์ที่สังคมสร้างขึ้นระหว่างหญิงและชาย โดยมุ่งวิเคราะห์การสร้างความเป็นหญิงชายทางสังคมและจริยธรรมในชุมชนลาหู่ว่าสร้างขึ้นมาอย่างไร ทั้งนี้ศึกษาจากอุดมการณ์ความเชื่อของชาวลาหู่ตั้งแต่การที่ห้องชาเริ่มสร้างมนุษย์คู่แรกขึ้นมาว่าห้องชาสร้างหญิงชายอย่างไร เพื่อให้หญิงชายนั้นมีบทบาท ความรับผิดชอบ ตำแหน่งที่แตกต่างกัน ฯลฯ โดยวิเคราะห์จากนิยายปรัมปราที่เล่าต่อกันมาหลายชั่วคน คำสุภาษิตที่เกี่ยวกับหญิงชายประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ไปถึงการละเล่นประจำเผ่าที่แตกต่างกันระหว่างเด็กผู้หญิงกับเด็กผู้ชาย ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่นำไปสู่การเตรียมพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบประจำเพศอันเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา ทั้งในความสัมพันธ์ภายในสังคมลาหู่เองและเพื่อเผชิญกับสังคมภายนอก

ในเรื่องจริยธรรมของหญิงกับชายที่ชาวลาหู่ได้นิยามไว้นั้น มีความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัดเจน เช่น หญิงที่เก่งคือผู้ที่เชื่อฟังสามี ดูแลงานบ้านได้ดี นอกเหนือจากงานบ้านแล้วจะไม่แสดงตนว่ามีความสามารถที่เหนือกว่าผู้ชาย และที่น่าสนใจที่สุดคือมีการตัดสินเรื่องราวที่หญิงกับชายกระทำผิดแตกต่างกันด้วย เช่น หญิงสาวที่เคยเสียตัวให้กับผู้ชาย หรือบางรายอาจจะไม่เคยเสียความบริสุทธิ์แก่ชายใดมาก่อน แต่ถ้าเคยมีชาวบ้านนินทาแล้ว พ่อแม่ญาติพี่น้องจะไม่ยอมให้

หญิงสาวผู้นั้นจัดพิธีแต่งงานในโบสถ์ ขณะที่ไม่ได้สนใจกับผู้ชายแต่ประการใดว่าบริสุทธิ์หรือไม่ แต่จะสนใจเพียงว่าชายคนนั้นเคยแต่งงานมาแล้วหรือไม่เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสภาพสังคมลาหู่ที่เป็นพื้นที่ของกรณีศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ปัญหาต่างๆเกิดขึ้นมาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ตัวอย่างเช่น การค้าประเวณี การถูกล่อลวงเพื่อไปค้าประเวณีของผู้หญิงชาวเขาก็ก่อกับขยับขึ้นมาตกเถียงกันว่าเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่ง การศึกษาวิจัยของบางท่านได้วิเคราะห์ที่ว่ามาจากปัญหาเศรษฐกิจเพราะชาวเขายากจน บางท่านได้วิเคราะห์ว่ามาจากปัญหาการศึกษา เพราะผู้หญิงชาวเขาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา และบางท่านก็มองว่าเป็นผลเนื่องมาจากวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดผู้หญิงถูกล่อลวง หรือสมัครใจไปค้าประเวณี ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาดูแล้วเห็นว่าสาเหตุต่างๆ ดังกล่าวเป็นเพียงสาเหตุหนึ่งเท่านั้น

ถ้าหากเราหันมาดูการจัดความสัมพันธ์หญิงชาย ผ่านทางกระบวนการสร้างความเป็นเพศทางสังคมแล้ว จะพบว่าสาเหตุหลักมาจากการที่สังคมไม่ได้เตรียมให้ผู้หญิงมีบทบาทที่ต้องเผชิญกับโลกภายนอก หรือ ไม่ได้เตรียมผู้หญิงผ่านทางกระบวนการสร้างความเป็นหญิงชาย และการแบ่งงานกันทำ ไว้สำหรับการหารายได้ให้กับครอบครัว กล่าวคือ สังคมลาหู่ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมดั้งเดิมไปอย่างสิ้นเชิงแล้ว คือผู้หญิงไม่สามารถที่จะอยู่กับบ้านและทำงานบ้านเพียงอย่างเดียว ผู้ชายซึ่งมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบปากท้องของสมาชิกในครอบครัวก็ไม่สามารถที่จะเลี้ยงดูครอบครัวแต่ฝ่ายเดียว เพราะสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และนิเวศวิทยาบนดอยก็ไม่เหมือนเดิมแล้ว จึงจำเป็นต้องให้สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำมาหากินเพื่อความอยู่รอด ในสังคมปัจจุบันผู้หญิงทั้งหลายต้องออกจากบ้านไปหารายได้ให้กับครอบครัว ตั้งแต่ยังไม่ได้แต่งงาน จึงพบว่าผู้หญิงเหล่านี้มีจำนวนไม่น้อยที่ต้องไปใช้ชีวิตอยู่กับคนนอกเผ่า แต่ขณะเดียวกันการจัดระบบความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์หญิงชายของชาวลาหู่ นั้น ไม่เคยเตรียมผู้หญิงเหล่านี้ให้ต้องใช้ชีวิตเช่นนี้ จึงไม่น่าแปลกใจว่าทำไมหญิงสาวบางคนถูกล่อลวงไปค้าประเวณีได้ง่ายเมื่อเทียบกับผู้หญิงที่ได้มีการเตรียมมาก่อน

นอกจากเรื่องโครงสร้างสังคมแล้ว มีเรื่องที่น่าสนใจอีกอย่างก็คือ จริยธรรมที่คนในเผ่าลาหู่ใช้ในการตัดสินใจว่าอะไรดีอะไรชั่วในตัวผู้หญิงกับผู้ชายที่แตกต่างกัน จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงต้องออกจากชุมชนไป เมื่อถูกบังคับให้ออกจากชุมชนที่เขาเคยใช้ชีวิตมาตั้งแต่เกิด และไม่เคยไปสัมผัสกับสังคมภายนอกที่ต้องไปเป็นสมาชิกแล้ว สิ่งที่มีตามมาก็คือความล้มเหลวของชีวิต ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ ในหมู่บ้านของกรณีศึกษา หากผู้หญิงแต่งงานกับผู้ชายนอก

สังคมบางกลุ่มแล้ว จะต้องออกจากหมู่บ้าน แม้ว่าตัวเธอไม่มีความพร้อมก็ตาม ขณะที่ผู้ชายสามารถไปแต่งงานกับใครก็ได้ แล้วพากลับมาอยู่ในหมู่บ้านได้ และถือว่าเป็นเรื่องปกติสามัญ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title	The Social Construction of Gender and Morality in a Lahu Community : Case Studies on Lahu Women	
Author	Mrs.Cholada Montreevat	
M.A.	Social Development	
Examining Committee	Mr. Shalardchai Ramitanon	Chairman
	Asst. Prof. Dr. Narajohn Iddhichiracharas	Member
	Assoc. Prof. Virada Somswasdi	Member
	Mr. Thawit Jatuworapruet	Member

ABSTRACT

This thesis is an anthropological study on the differences between people resulting from social construction of women and men. The study was carried out by analyzing social development of women and morality among the Lahu community. The philosophy and belief of the Lahu people were investigated, tracing back to *Ngersa*'s creation of the first couple as to how they were created to have different roles, responsibilities and positions. The analysis was made from the myths which have been told through generations; the proverbs related to women and men; the traditions, ceremonies and annual festival's activities which vary between girls and boys. All these factors are very significant in preparing them to be ready to take the roles and responsibilities of each gender, which were created from relationships within the Lahu society and help prepare them to confront with the outside society.

Regarding the morality of women and men as defined by the Lahu, the differences between the two genders are apparent. That is, a good woman is the one who is obedient to her husband, takes good care of housework, and does not act as if she were more capable than her husband. The most interesting point is the different perception of what is right and

wrong in women and men. For instance, for a woman who has lost her virginity or a woman who is virgin but has been a victim of gossip, her parents would not allow her to marry in a church. On the other hand, the parents are not interested in whether a man is virgin but only interested in his marital status.

However, the present state of the Lahu society in the area of the case study has changed dramatically from the past, with several problems arising like never before. An example is deception of hilltribe women into prostitution, which is being considered as one of the social problems. Some studies indicated that such occurrence resulted from their economic problems as hilltribe people are poor. Other studies attributed this occurrence to the educational problems as the majority of hilltribe women lack education. On the other hand, some studies concluded that such problem originated from the culture which is conducive to deception or voluntary prostitution. Nevertheless, after examining these factors, it turned out that they are only some of the causes.

If we analyze the management of relationships between women and men through the process of social construction, it can be found that the root cause is in the culture which lacks preparation for women to confront with the outside world or to share work responsibilities to generate income for the family. The present Lahu society has changed completely from the old time. That is, many women can no longer just stay home and do housework, and many men who used to be the main income earners for the family can no longer take care of their family alone because the surroundings on highland have changed in terms of economics, politics and ecology. Hence, it has become necessary that all members of a family must help each other to ensure survival. In the present society, many women have to leave their home to earn income for their family even before getting married, and some have to live with people outside their tribe. Meanwhile, the management of relationships between women and men in the Lahu society does not prepare these women to encounter such livelihood. Thus, it

is no surprise that some of them were easily deceived into prostitution, compared to other women who had been more prepared.

Apart from the social structure, another interesting point is that the morality of which the Lahu community applies in deciding what is right or wrong differ between women and men. Consequently, some women had to leave their community. After being forced to leave their community where they had lived since their birth and having to become members of another society where they do not know of, the next thing that would happen is the likelihood of failure in life. The most obvious example is that, in the village of the case study, if a woman marries a man from a certain group outside her community, she must leave the village even though she may not be ready for it. On the other hand, a man can marry anyone and bring her to live in the village, which is considered a normal thing to do.